

ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΣΤΗΝ ΕΡΗΜΟ ΤΟΥ ΙΟΡΔΑΝΟΥ

Η έρημος στην δική μου αντίληψη έχει συνδυασθεί με ένα γοητευτικό μυστήριο. Το άγονο τοπίο, οι απέραντοι αμμόλοφοι, η διαμόρφωση του εδάφους με τους γυμνούς βράχους και την ατελείωτη άμμο που εκτείνεται όσο φθάνει η ματιά του ανθρώπου αλλά δίνει την αίσθηση να εκτείνεται στο άπειρο, με ανθρώπους και καμήλες να διασχίζουν την αφιλόξενη αυτή περιοχή αναζητώντας τις λιγοστές οάσεις με την βλάστησή τους και τις πολύτιμες υδάτινες πηγές τους, αληθινό δώρο Θεού, δώρο ζωής για ανθρώπους και υποζύγια. Σε αυτό το σκληρό τοπίο είχα πάντοτε την αίσθηση πως παρέχει ο Θεός στον άνθρωπο την δυνατότητα να παλέψει με τον εαυτό του, να δοκιμασθεί, να ανακαλύψει τον εαυτό του και τον Θεό. Ιδίως, το απέριττο και τόσο υποβλητικό τοπίο βοηθάει στο να μην διασπάται ο νους σε οπτικές εικόνες, αλλά να συγκεντρώνεται. Δεν είναι τυχαίο ότι ο Θεός στην έρημο εμφανίστηκε στον Μωυσή και του μίλησε.

Εάν λάβουμε υπόψιν και αυτήν την διάσταση, τότε θα ανακαλύψουμε στην έρημο μία πνευματική διάσταση. Ένας ύμνος της Εκκλησίας μας λέει: *“εξήνθησεν η έρημος ωσει κρίνον Κύριε, η των Εθνών στειρεύουσα Εκκλησία τη παρουσία Σου...”*

Και πραγματικά, οι ασκητές και οι αναχωρητές έγιναν οικιστές της ερήμου και έφθασαν σε ύψη πνευματικότητας ζώντας μία ζωή ασκητική και αγωνιστική μέσα στο σκληρό περιβάλλον της ερήμου. Και είναι αλήθεια ότι όταν ανθεί ο μοναχισμός, όταν στην έρημο υπάρχουν μοναστήρια, με ανθρώπους προσευχής, όπως οι μοναχοί, τότε η Εκκλησία ανθίζει και εμπλουτίζεται από την πνευματικότητα της ερήμου.

Αυτή ακριβώς η αναζήτηση της πνευματικότητας μας οδήγησε ως προσκυνητές στην έρημο του Ιορδάνου, σε χώρους καθαγιασμένους από την παρουσία του ίδιου του Κυρίου μας και χιλιάδων ασκητών που με το αίμα, τον ιδρώτα, πολλές φορές με την θυσία της ίδιας τους της ζωής μετέτρεψαν την άγονη έρημο σε πνευματική οάση.

Επίκεντρο του προσκυνήματος αυτού ήταν η Ιερά Μονή του Οσίου Γερασίμου του Ιορδανίτου, και τα κοντινά αυτής προσκυνήματα.

Η Μονή του Οσίου Γερασίμου, μία από τις παλαιότερες Μονές της Παλαιστίνης. Χτίσθηκε από τον Αββά Γεράσιμο το 455 μ. Χ. , ανατολικά της Ιεριχούς και κοντά στον Ιορδάνη ποταμό, υπό την μορφή Λαύρας για να δεχθεί μοναχούς που ήθελαν να ζήσουν κοινοβιακή ζωή. Τον 5^ο μ. Χ. αι. ήκμαζαν οι μεγάλες μορφές και καθηγητές της ερήμου, όπως Ευθύμιος ο Μέγας, Θεοδόσιος ο Κοινοβιάρχης, Κυριακός ο Αναχωρητής Σάββας ο Ηγιασμένος. Πολλοί από αυτούς πέρασαν από την Μονή του Αγίου Γερασίμου, και υπήρχε συχνή πνευματική επαφή, συνεργασία λ. χ. εναντίον του Μονοφυσιτισμού. Ήταν η εποχή της ακμής του μοναχισμού, όταν η έρημος φιλοξενούσε χιλιάδες μοναχών στα κοινόβια, τις λαύρες, τα ασκηταριά των βράχων. Ο όσιος Γεράσιμος καταγόταν από τα Μύρα της Λυκίας, και πολλά χρόνια έζησε ασκητικά στην έρημο του Ιορδάνου. Εκείνο που καθιστά τον άγιο ξεχωριστό είναι το γεγονός ότι πάντοτε είχε μαζί του ένα λιοντάρι, που είχε θεραπεύσει, και τον ακολουθούσε παντού, τον υπάκουε και τον βοηθούσε στο διακονημά του να μεταφέρει νερό από τον Ιορδάνη. Ο όσιος Γεράσιμος στην εικονογραφία εικονίζεται μαζί με το λιοντάρι. Ο όσιος Γεράσιμος απεφάσισε να ασκητεύσει στα μέρη που ο Τίμιος Πρόδρομος είχε ζήσει και κηρύξει το βάπτισμα της μετανοίας, εκεί στην έρημο του Ιορδάνου, γι'αυτό και έκτισε εκεί την Μονή του. Εκοιμήθη το 475μ. Χ. και η μνήμη του τιμάται την 4^η Μαρτίου.

Κοντά στην Μονή του Αγίου Γερασίμου, ή κατ'άλλους στον ίδιο χώρο, υπήρχε η Μονή Καλαμώνος. Η ίδρυσή της ανάγεται στους χρόνους της Αγίας Ελένης, αν και προϋπήρχε εκκλησιάκι μέσα στον βράχο που είχε φιλοξενήσει την Αγία Οικογένεια καθ'οδόν προς Αίγυπτον. Σήμερα η εκκλησία αυτή μέσα στο σπήλαιο είναι ενσωματωμένο στο καθολικό της Μονής, αφιερωμένο στην Παναγία την Γαλακτοτροφούσα, και βρίσκεται κάτω από τον κυρίως ναό. Το καθολικό της Μονής είναι ναός τρισυπόστατος. Το κεντρικό του κλίτος τιμάται στην μνήμη του Αγίου Γερασίμου, το δεξιό κλίτος στον άγιο Ευθύμιο, του οποίου η Μονή ήταν κοντά και συχνά οι δύο άγιοι συνταντώντο για θέματα πνευματικά. Το αριστερό κλίτος είναι αφιερωμένο στον Άγιο Ζωσιμά, που είχε παραμείνει επί καιρόν στην Μονή και την Οσία Μαρία την Αιγυπτία, που για 47 έτη έζησε μόνη της στα βάθη της ερήμου μετανοούσα για τον πρότερο βίο της, κοντά στον Ιορδάνη. Αλλά και άλλοι μεγάλοι άγιοι σχετίζονται με την Μονή, όπως ο Κυριακός ο Αναχωρητής που υπήρξε υποτακτικός του αββά Γερασίμου και οι όσιοι Γεώργιος και Ιωάννης, οι Χοζεβίτες.

Οι μονές της περιοχής, μετά την αραβική κατάκτηση του 637, περιέπεσαν σε αφάνεια και λιγιστές μαρτυρίες έχουμε γι'αυτές. Ο σημερινός Ναός της Μονής είναι μία μεγαλοπρεπής τρίκλιτη βασιλική με τρούλλο, που ανακαινίσθηκε τον 19^ο αι. , και κοσμείται με ωραίες τοιχογραφίες, ο Δε τρούλλος της δεσπόζει από μακρυά στην έρημο ως σημείο και φάρος πνευματικός.

Είδαμε λοιπόν ότι στο παρελθόν η Μονή του αγίου Γερασίμου υπήρξε πνευματικό κέντρο και τροφοδότης των άλλων μονών της περιοχής. Μετά από αλλεπάλληλες ερημώσεις και καταστροφές, εδώ και τριάντα περίπου χρόνια η Μονή του αγίου Γερασίμου γνωρίζει και πάλι άνθηση, χάρις στις προσπάθειες και την προσωπική εργασία του ηγουμένου της, π. Χρυσοστόμου, που μόνος του μέσα στην έρημο, με πολλές δυσχέρειες, προβλήματα, ακόμη και απόπειρες κατά της ζωής του, κατόρθωσε να ανακαινίσει την Μονή, να την μετατρέψει σε όαση πρασίνου, με τα θερμοκήπια και τα ζώα που εκθρέφει, αλλά και σε πνευματική όαση, που γαληνεύει τους πολλούς προσκυνητές που συρρέουν ευλαβικά και τιμούν τον άγιο Γεράσιμο τον Ιορδανίτη. Το έργο του π. Χρυσόστομου είναι αξιόλογο, φιλοξενεί χιλιάδες προσκυνητών κάθε έτος, βοηθάει με τρόφιμα και κάθε μέσον τους Παλαιστινίους κατοίκους της περιοχής. Δύο φορές τον χρόνο, των Θεοφανείων και την Μεγ. Τρίτη, τελείται ο αγιασμός των υδάτων στον Ιορδάνη, στο σημείο που βάπτιζε ο Ιωάννης ο Πρόδρομος, στα σύνορα Ισραήλ-Ιορδανίας, με την συνοδεία επισήμων και αξιωματούχων των δύο χωρών, και πλήθους πιστών. Ο π. Χρυσόστομος, με τον λόγο του, την φιλοξενία του και ο άγιος Γεράσιμος με την ευλογία του γαληνεύουν και ανανεώνουν πνευματικά τους προσκυνητές της Μονής.

Με αφετηρία την Μονή του αγίου Γερασίμου ξεκινάμε για τα κοντινά προσκυνήματα. Διασχίζουμε την έρημο, όπου τίποτε παρά μόνον ελάχιστα χορταράκια φυτρώνουν(ας μην λησμονούμε ότι βρισκόμαστε κοντά στην Νεκρά Θάλασσα, και στην περιοχή που ο Θεός με πυρ και θειάφι αφάνισε για την ασέβεια των κατοίκων της τα Σόδομα και τα Γόμορρα)και κατευθυνόμαστε για την Μονή του Χοζεβά, στον δρόμο προς Ιερουσαλήμ και Ιεριχώ. Μας υποδέχεται ο μοναδικός πατέρας της Μονής, μας προσφέρει ό, τι πολυτιμότερο διαθέτει, δροσερό νερό, και λόγο πνευματικό, που ξεδιψούν σώμα και ψυχή. Μας εξιστορεί το παρελθόν της Μονής, πως ιδρύθηκε τον 5^ο αι. , πως ήκμασε έχοντας 2. 000 με 3000 μοναχούς τον 6^ο αι. , πως μοναχοί από την Κύπρο ίδρυσαν την Μονή(οι όσιοι Γεώργιος και Ιωάννης

οι Χοζεβίται), και πως με την επιδρομή των Περσών το 614μ. Χ. η Μονή ερημώθηκε, χιλιάδες μοναχών σφαγιάσθηκαν, και οι ελάχιστοι μοναχοί που διέφυγαν σκορπίσθηκαν διασώζοντας τα πολύτιμα κειμήλια της Μονής, όπως και την σχέση της εικόνας της Παναγίας της Χοζοβιώτισσας, που βρήκε καταφύγιο στην Αμοργό, στο ομώνυμο μοναστήρι, με την Μονή Χοζεβά. Όσοι μοναχοί επέστρεψαν, έθαψαν τους σφαιασθέντες πατέρες σε ένα σπήλαιο, το οποίο προσφάτως(πριν από πενήντα έτη)ανακαλύφθηκε. Μία παράξενη ευωδία οδήγησε τρεις μοναχους προσκυνητές στο σημείο, όπου και ανακάλυψαν τα λείψανα των μοναχών. Προσκυνήσαμε τα λείψανά των πατέρων που με το αίμα τους καθαγίασαν τον τόπο(όπως άλλωστε και παντού, σε όσες Μονές και να επισκεφθήκαμε, είχαν να μας πουν για τις χιλιάδες των μοναχών που μαρτύρησαν για την Ορθοδοξία και για τις μεγάλες σφαγές και καταστροφές των Μονών από τους Πέρσες κυρίως αλλά και τους κατοπινούς εισβολείς και κατακτητές της Παλαιστίνης. Οι Άγιοι Τόποι είναι καθαγιασμένοι από την Παρουσία του Χριστού, της Κυρίας Θεοτόκου, και το μαρτυρικό αίμα χιλιάδων ορθοδόξων μοναχών), τους τάφους των οσίων Γεωργίου και Ιωάννου των Χοζεβιτών, και το ευωδιάζον σκήνωμα του οσίου Ιωάννου του Ρουμάνου, που εκοιμήθη το 1960απόδειξη ότι και στις ημέρες μας η χάρις του Θεού αναδεικνύει αγίους και τα αγιασμένα τους λείψανα αποτελούν την απτή απόδειξη της ευλογίας του Θεού. Ανεβήκαμε στο απόκρημνο σπήλαιο, λίγο πιο πάνω από την Μονή, όπου είχε καταφύγει για τρισήμισυ έτη ο προφήτης Ηλίας για να σωθεί από τους ασεβείς διώκτες, βασιλείς Αχαάβ και Ιεζάβελ. Το σπήλαιο αυτό, όπου έμενε ο Προφήτης Ηλίας τρεφόμενος από τον κόρακα έχει διαμορφωθεί σε παρεκκλήσιο.

Η επομένη στάση μας για προσκύνημα ήταν η Μονή του Σαρανταρίου όρους όπου ο Ιησούς παρέμεινε σαράντα ημέρες νηστεύων και προσευχόμενος, και δέχθηκε τους τρεις πειρασμούςδοκιμασίες από τον Διάβολο(Ματθ. 4, 711). Ο δρόμος δύσκολος και ανηφορικός, καθώς η Μονή είναι χτισμένη ανάμεσα σε κρημνούς και βράχους, πάνω στο όρος, σε ύψος 492 μέτρων, όμως η αίσθηση ότι βρισκόμασταν στα ίδια μέρη που παρέμεινε ο Κύριος ήταν συγκλονιστική. Αλλά και η θέα ήταν θαυμάσια. Βλέποντας την πέραν του Ιορδάνου πεδιάδα, την πόλη της Ιεριχούς, την Νεκρά Θάλασσα, και την απέραντη έρημο, δοξάσαμε την δημιουργία του Θεού και αποζημιωθήκαμε για τον κοπιαστικό ανηφορικό δρόμο.

Παίρνοντας τον δρόμο της επιστροφής σταθήκαμε στην Ιεριχώ, μία σύγχρονη αραβική μικρή πόλη, που δεν θύμιζε την βιβλική Ιεριχώ με τα ισχυρά τείχη, και είδαμε την Μονή του Προφήτου Ελισσαίου, την πηγή των υδάτων που καθαρίστηκαν από τον Προφήτη, και την συκομορέα του Ζακχαίου. Τις επόμενες ημέρες θα ξεκινούσαμε για τα μεγάλα προσκυνήματα της Βηθλεέμ(Ναός, Σπήλαιο Γεννήσεως Χριστού), Θαβώρ(Όρος Μεταμορφώσεως), Ναζαρέτ, Γαλιλαία, Γεθσημανή(Τάφος Παναγίας), και τέλος Ιεροσόλυμα(ναός Αναστάσεως, Πανάγιος Τάφος, Γολγοθάς), όπου θα λαμβάναμε και την ευλογία του νέου Πατριάρχου. Αποχαιρετήσαμε τον ηγούμενο της Μονής του αγίου Γερασίμου, π. Χρυσόστομο, που μας ευλόγησε και μας είπε ότι σε αυτά τα αφιλόξενα χώματα, οι Αγιοταφίτες με πολλές δυσκολίες φυλάττουν τα πανάγια προσκυνήματα και τις ορθόδοξες μονές, όμως με πολλή ευγνωμοσύνη αναγνωρίζουν την συμπαράσταση της Εκκλησίας της Ελλάδος, το ενδιαφέρον του Αρχιεπισκόπου Αθηνών και την προσέλευση των Ελλήνων προσκυνητών που τους ενισχύουν στο δύσκολο έργο τους.

Είναι δύσκολο μέσα σε λίγες γραμμές να μεταφερθούν τα όσα είδαμε και προσκυνήσαμε στους Αγίους Τόπους. Η πνευματική εμπειρία ήταν συγκλονιστική, η πίστη μας ενδυναμώθηκε καθώς πλέον είχαμε μία άμεση, βιωματική σχέση με τους χώρους που έζησε ο Χριστός και με τα περιστατικά και τα μέρη που περιγράφονται στο Ευαγγέλιο. Πλούσιοι σε ευλογίες και ενισχυμένοι με την χάρη του Θεού, των παναγίων προσκυνημάτων και των ηγιασμένων Πατέρων της ερήμου, επιστρέψαμε στην Ελλάδα, με στόχο μας πλέον να διαφυλάξουμε στις καρδιές μας ως πολύτιμο θησαυρό τις προσκυνηματικές μας εμπειρίες και να διατηρήσουμε το πνευματικόκατανοκτικό κλίμα της ερήμου του Ιορδάνου μέσα στην πνευματική ερημιά και ξηρασία των σύγχρονων πόλεων.